Bijlage 2: het VN-decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst

Tevens wil ik uw Kamer informeren over de Nederlandse invulling van het VN-decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst.

Aanleiding

Op 23 december 2013 is door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties resolutie 68/237 aangenomen tot uitroeping van een decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst[1]. Dit decennium loopt van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2024. De resolutie roept alle VN lidstaten op om actie te ondernemen tegen racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en daarmee samenhangende onverdraagzaamheid (op grond van ras, kleur, afkomst of nationale of etnische afkomst) zodat alle fundamentele rechten en vrijheden van mensen van Afrikaanse afkomst beschermd en gewaarborgd worden. Het decennium kent drie pijlers: erkenning, rechtvaardigheid en ontwikkeling.

De aanbevelingen aan Nederland vanuit het VN-Comité voor de eliminatie van racisme en discriminatie om de aanpak van racisme en rassendiscriminatie te versterken, c.q. meer zichtbaarheid te geven, negatieve stereotyperingen en vooroordelen tegen te gaan en de specifieke positie van burgers van Afrikaanse afkomst te verbeteren, sluiten aan bij de VN resolutie 68/237.

Uit onderzoek en registratie blijkt dat er in Nederland nog veelvuldig discriminatie op grond van huidskleur en afkomst bestaat en wordt ervaren. Bij het meldpunt internetdiscriminatie was huidskleur de op één na belangrijkste grond van discriminatie in 2014. Dit geldt ook voor de door de politie geregistreerde discriminatoire incidenten op grond van ras (herkomst/etniciteit) blijkens de POLDIS-rapportage 2013 uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut: er werden door de politie 1.313 incidenten geregistreerd. Uit het onderzoek 'Ervaren discriminatie in Nederland' van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat bij de Surinaamse en Antilliaanse Nederlanders ervaren discriminatie op grond van etnische herkomst en huidskleur een grote rol speelt. Dit rapport geeft aan dat 53% van de Surinaamse en 56% van de Antilliaanse Nederlanders ten minste eenmaal, zonder twijfel, discriminatie ervaren heeft.

Uitgangspunten ten behoeve van Nederlandse uitvoering

De Nederlandse invulling van het decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst zal worden gebruikt om de aanpak van racisme in Nederland te versterken. Dit op een manier die aansluit bij en invulling geeft aan de aan uw Kamer voor het najaar 2015 toegezegde nieuwe nationale interdepartementale actieplan antidiscriminatie. Tevens wordt aangesloten bij het uitgangspunt van het Nederlandse antidiscriminatiebeleid dat beleid en maatregelen ter voorkoming van discriminatie ten gunste zijn van alle burgers, maar dat specifieke maatregelen kunnen worden getroffen in gevallen waarin dit noodzakelijk en/of gerechtvaardigd is bevonden om een effectieve en duurzame aanpak van een probleem te waarborgen. Analyse van de problematiek waar mensen van Afrikaanse afkomst tegen aan lopen zal de basis vormen van de focus van activiteiten; die activiteiten zullen aansluiten bij generieke maatregelen gericht op inclusiviteit en verbinding.

Een gezamenlijke aanpak vanuit overheid, maatschappelijke organisaties en sociale partners staat centraal bij de aanpak van discriminatie. Ook bij de invulling en uitvoering van het decennium zal ingezet worden op een gezamenlijke verantwoordelijkheid vanuit de overheid en maatschappelijke partners en is het uitgangspunt om tevens ruim baan te geven aan maatschappelijk initiatief. Ik zal de coördinatie voor de Nederlandse invulling op mij nemen in verband met mijn verantwoordelijkheid voor de bestrijding van racisme. De uitwerking en uitvoering van het nationale programma zal kabinetsbreed worden opgepakt met betrokkenheid van de ministeries

[1] In augustus 2014 is tevens het programma van activiteiten t.b.v. het decennium aangenomen.

van SZW, OCW, BZK, VenJ, VWS en BZ. Er zal een ambtelijke interdepartementale werkgroep worden ingesteld die aan het nationale programma zal werken en de uitvoering ervan zal monitoren.

Uitwerking

De nationale invulling van het decennium wordt in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, actieve burgers en geïnteresseerde gemeenten vormgegeven. De eilanden van Caribisch Nederland zullen worden gevraagd, binnen de Nederlandse invulling, specifieke activiteiten te ondernemen die aansluiten bij de bijzondere lokale context. Nederland is er voorstander van dat andere delen van het Koninkrijk zelfstandig invulling geven aan het decennium. Met hen zal verkend worden of er gezamenlijke acties mogelijk zijn.

De invulling zal mede putten uit het bij de VN-resolutie behorende programma van activiteiten en een position paper opgesteld door een verband van maatschappelijke organisaties[2]. De focus van activiteiten wordt daarbij met name ingevuld op basis van kennis over de specifieke problematiek(en) in Nederland.

Afrikaanse afkomst wordt breed geïnterpreteerd, maar het overgrote deel van de actieve belangenorganisaties voor het decennium richt zich op de doelgroep van mensen die zelf dan wel waarvan hun voorouders afkomstig uit Afrika ten zuiden van de Sahara zijn. In Nederland zijn dat voornamelijk mensen met een Surinaamse en Caribische achtergrond en bepaalde groepen vluchtelingen zoals die uit Somalië en Eritrea.

Activiteiten

De Nederlandse invulling zal de drie pijlers van het decennium - erkenning, rechtvaardigheid en ontwikkeling - volgen.

Op basis van eerder onderzoek, gesprekken met de doelgroep en het huidige kabinetsbeleid is gekozen om een aantal thema's en subthema's centraal te stellen in het nationaal programma die hieronder nader worden toegelicht.

Erkenning

- Kennis en onderzoek: het versterken van kennis over in- en uitsluiting en discriminatie (Afrofobie).
- Bewustwording en tegengaan van vooroordelen, negatieve beeldvorming en stereotypering door de dialoog hierover te bevorderen, alsmede in samenwerking met maatschappelijke organisaties positieve beeldvorming te simuleren door aandacht te vragen voor de bijdragen, het erfgoed en de cultuur van mensen van Afrikaanse herkomst - weerbaarheid van jongeren om met tegenslag, weerstanden en discriminatie om te kunnen gaan (empowerment).

Rechtvaardigheid

- Voorkomen van etnisch profileren door de politie en voorkomen van racisme.
- Herdenken en verwerken: waarborgen van aandacht voor het slavernijverleden in het onderwijs maar ook, kennisdeling gericht op een breder publiek bijvoorbeeld via het museale en wetenschappelijk domein. Borgen van jaarlijkse nationale herdenking van het slavernijverleden met landelijke uitstraling.

Ontwikkeling

[2] Zoals de gemeenschappelijke position paper van Civiel society, Niet Gouvermentele Organisaties, Netwerken en Experts over mensen van Afrikaanse afkomst.

- Bestrijding arbeidsmarktdiscriminatie en aanpak jeugdwerkeloosheid.
- Bevordering diversiteit en gelijke kansen binnen het onderwijs.
- Het bestrijden van racisme en discriminatie in de sport.

Het maatschappelijk middenveld waaronder grassroot organisaties, de media en wetenschappers zullen worden betrokken bij de totstandkoming van (activiteiten binnen) de invulling van het decennium. Dit zorgt ervoor dat de uitvoering inhoudelijk gevoed kan worden, zichtbaarder wordt binnen de samenleving en meer effect kan sorteren. Om deze verbinding te bewerkstellingen wordt ondermeer een ronde-tafelnetwerk met maatschappelijke ambassadeurs opgezet die zich ook zelf willen verbinden om eigen activiteiten uit te voeren tijdens het decennium. In het kader van de lancering van het decennium zal een conferentie georganiseerd worden waarin geïnteresseerden met elkaar in dialoog kunnen gaan en plannen en activiteiten kunnen ontwikkelen.